

Розглянуто проблемні питання інтеграції видів обліку. Обґрунтовано можливість бездокументної первинної реєстрації господарських операцій в умовах повністю автоматизованої системи обліку. Подано авторське бачення процесу інтеграції системи обліку на основі бездокументної реєстрації господарських операцій.

ВІДМОВА ВІД ПЕРВИННОГО ДОКУМЕНТУВАННЯ

ЯК ЧИННИК ІНТЕГРАЦІЇ ПОВНІСТЮ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

**ВОЛОДИМИР
МУРАВСЬКИЙ,**

*Тернопільський
національний економічний
університет*

Глобальні процеси у розвитку вітчизняної економіки вимагають різносторонньої інформації для управління, що забезпечується різними підсистемами обліку. У науковому середовищі і на практиці ведуться дискусії з приводу того, якою мірою і як саме має інтегруватися та диференціюватися економічна інформація, що використовується для різних потреб користувачами облікових даних.

Доцільність і можливість практичного поділу та об'єднання системи обліку є об'єктом широкої дискусії серед науковців. Прихильники диференціації обліку вважають, що такий поділ не порушує єдності системи бухгалтерського обліку, оскільки йдеться не про методологічний поділ обліку, а про організаційні зміни.

Опоненти такого поділу вважають, що бухгалтерський облік єдиний та неподільний, а управлінський намагається відірвати від бухгалтерського обліку, орієнтуючись на західні традиції.

Основним аргументом проти інтегрованої системи обліку, як вважають одні автори, є те, що автоматизація виробництва, комп'ютерна обробка облікової інформації, інтеграція обліку не дають змогу сьогоднішньому бухгалтеру з його рівнем знань розібратись в методиці ведення такого обліку [1]. На думку інших авторів, недоцільно організовувати на підприємстві кілька облікових систем з властивими кожній системі елементами, оскільки це значно ускладнює роботу бухгалтерів (працівників служби обліку) та не приносить значної користі [2, с. 184].

Основою інтеграції різних видів обліку, стверджують більшість науковців, має стати єдина первинна інформація, єдиний підхід до формування первинної документації. Базовим принципом інформаційної єдності систем обліку, на їх думку, є раціональна організація документування.

Крім того, в сучасних умовах науково-технічного прогресу основою інтегрованої системи обліку може бути єдина інформаційна база даних, до якої вся первинна інформація після оброблення первинних документів (паперових чи електронних) надходить і яку використовують для реалізації комплексу функцій управління.

Проте інтеграцію облікової системи та документування не можна розглядати як сумісні поняття. Це пояснюється тим, що через велику кількість документів різного призначення їх формування та первинну обробку здійснюють у різних підрозділах підприємства. Кожна функціональна служба підприємства працює тільки з документами певного типу, необхідними для здійснення певних управлінських функцій. Наявність значної кількості підрозділів призводить до дублювання в інформаційному забезпеченні, коли одна і та сама інформація може надходити з різних джерел. При цьому та-

кож має місце явище неадекватності (інформаційної конкуренції), коли інформація з одного джерела може суперечити даним іншого походження, що пояснюється неоднаковим трактуванням дій та подій різними службами підприємства, різними методами обробки у місцях її формування тощо.

На практиці можлива ще й затримка первинної інформації до моменту її обробки на ПК. Причиною є те, що юридично дуже складно і тривалий час оформляються первинні документи, на яких заснований фінансовий та управлінський облік, а також занадто застарілі способи передачі цих документів на обробку. Тому в теорії і на практиці існують погляди щодо необхідності в умовах ринкового середовища подальшого розвитку соціалістичного обліку як сукупності бухгалтерського, оперативного (оперативно-технічного) та статистичного обліку, що потрібні для забезпечення необхідною

інформацією оперативного управління підприємства.

Вирішенню цих проблем може сприяти впровадження повністю автоматизованого бездокументного обліку. Це дає змогу замінити процес документування і реєстрацію первинної інформації на безпосередньо повністю автоматичну систему збирання первинної інформації на бездокументній основі.

Метою статті є обґрунтування доцільності побудови відповідних систем фінансового, податкового, управлінського обліку, контролінгу на єдиній вхідній інформаційній базі, яка формується на бездокументній основі в умовах повністю автоматизованого збору, реєстрації, оброблення та передавання облікової інформації.

Розвиток і широке використання досягнень науково-технічного прогресу, становлення інформаційного су-

спільства кардинально змінюють характер трудової діяльності людини. Широкого впровадження набувають автоматизовані виробничі комплекси, що сприяє витісненню значної кількості працівників з виробничого комплексу, а також й облікових працівників.

Зміст обліку визначається метою, яка ставиться перед системою обліку, а також технікою збору, реєстрації, зберігання, оброблення і передавання облікової інформації. Тому процеси обліку доцільно розглядати як технологічні за аналогією до виробничого процесу. Основу облікового процесу можна подати як сукупність технологічних операцій над обліковою інформацією від моменту її виявлення і збору до формування звітності. За видами технологічні операції над обліковою інформацією можна поділити на такі категорії: механічні, переробні, творчі (рис. 1).

Рис. 1. Послідовність оброблювальних операцій над обліковою інформацією в умовах повністю автоматизованого обліку

Повністю автоматизований облік можливий завдяки тому, що *механічні операції* над обліковою інформацією здійснюються без участі людини за допомогою технологічних датчиків, сканерів штрихових кодів, касових апаратів, смарт-карток, електронних зважувальних пристроїв, годинників, лічильників, вимірювальної тари тощо.

Переробні операції – автоматичні, за розробленим алгоритмом (програмна реалізація): реєстрація, оброблення та узагальнення отриманих внаслідок збору даних, які разом з умовно-постійною інформацією є під-

ставою для складання бухгалтерського запису та здійснення інших облікових процедур без участі людського чинника.

Творчі операції – формування підсумкових довідок, висновків, актів тощо, які мають місце в управлінському та стратегічному обліку, вкрай важко піддаються формалізованому опису, оскільки ґрунтуються на суб'єктивізмі фахівців, які працюють з управлінською інформацією, а отже, не підлягають алгоритмізації та повній автоматизації.

В умовах сучасної економіки та інформаційного зривілення інтегруючою основою має бути бездокументний повністю автоматизований первинний облік. Доцільність та можливість відмови від складання первинних документів в умовах повністю автоматизованої системи обліку уже практично не викликає сумніву [3, с. 50–52]. Слід лише зазначити, що документ в умовах повністю автоматизованого обліку при потребі можна створювати на етапі узагальнення та передавання облікової інформації шляхом відбору з бази даних необхідної інформації та відтворення первинного документа в традиційному вигляді як сукупності всіх обов'язкових реквізитів безпосередньо в бухгалтерії. Первинні документи із засобів збору первинної інфор-

мації перетворюються на вихідні форми аналітичної спрямованості і разом із звітними документами є основою для прийняття управлінських рішень.

Повна автоматизація обліку дає змогу вирішити проблеми, що пов'язані з людським чинником у системі обліку, оскільки завдяки сучасним інформаційним технологіям можна відмовитися від облікових працівників фінансового та податкового обліку та максимально зменшити кількість працівників служби управління господарюючого суб'єкта (в тому числі управлінського та стратегічного обліку). Завдяки цьому зникає предмет багаторічної дискусії, що стосується доцільності інтеграції та диференціації облікової системи з позиції людського чинника в обліку.

Відмова від первинного документування в умовах повної автоматизації обліку передусім стосується діяльності торговельних, транспортних підприємств, банківських установ як передових щодо впровадження інформаційних технологій у свою діяльність.

АВТОМАТИЗОВАНИЙ ОБЛІК ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ

Облік руху та відпуску товарів у торговельних підприємствах супермаркетів може здійснюватися повністю автоматизовано завдяки використанню технології радіочастотної ідентифікації (безпроводні технології). На відміну від штрих-кодів, які необхідно фіксувати вручну для кожного товару окремо, для сканування радіоідентифікаційних міток умова прямої видимості є не обов'язковою. Це дає можливість прискорити процес реалізації та обліку руху товарів, оскільки торговельні зали обладнані безпроводними сканерами, що отримують інформацію з міток, які наклеєні на товарах. Технологія радіочастотної ідентифікації, яку активно впроваджують у діяльність мережі торговельних закладів в Європі, дає змогу також відмовитися від первинних документів обліку товарів [4].

Отже, увесь торговий центр обладнується бездротовою локальною мережею стандарту IEEE 802.11 (більш відома пересічному покупцю як Wi-Fi). Мережа зв'язує різні мобільні пристрої, такі як спеціалізовані «персональні помічники для покупок» (ППП), полиці, обладнані безпроводними датчиками, стаціонарні пристрої на зразок встановлених на полицях електронних цінників, контрольно-касові апарати і рідкокристалічні інформаційні дисплеї.

ППП – це по суті мініатюрний комп'ютер, прикріплений до торгового візка і приєднаний безпосередньо до бездротової локальної мережі. Це пристрій з вбудованим сканером, який дає покупцям можливість самостійно сканувати свої покупки, щоб швидше за них

сплатити на касі. Інформація про товар зразу передається по бездротовій локальній мережі на касовий термінал, де покупці повідомляють касирів номер свого ППП, потім оплачують куплений товар, навіть не виймаючи його з візка.

Службовці торговельного підприємства користуються кишеньковими комп'ютерами, що підключені до бездротової локальної мережі. Ці пристрої дають можливість працівникам перевіряти асортимент або робити повторне замовлення товарів у будь-який час і з будь-якої точки магазину, з'єднуючись безпосередньо з центральною системою управління торгівлею.

Практично всі товари забезпечені електронними цінниками, які отримують інформацію про ціну безпосередньо від системи управління торгівлею по радіомережі. Інформацію про ціну миттєво передають на торгову полицю і на контрольно-касовий апарат.

Плазмові екрани для демонстрації товарів є доповненням до звичайних надрукованих рекламних матеріалів або повністю замінюють їх, пропонуючи мультимедійну інформацію про товари. Ці екрани підключені до бездротової локальної мережі і активізуються автоматично після того, як покупець зніме з полиці якийсь товар.

Полиці з товарами мають вбудовані скануючі пристрої, які з'єднуються через бездротову локальну мережу безпосередньо з системою управління торгівлею. Ці полиці дають можливість автоматично розпізнавати переміщення або заміну товарів і повідомляти про ці зміни центральну систему. Основна їх перевага полягає в можливості автоматично здійснювати запити на оновлення асортименту зі складу по мірі зменшення на них товарів.

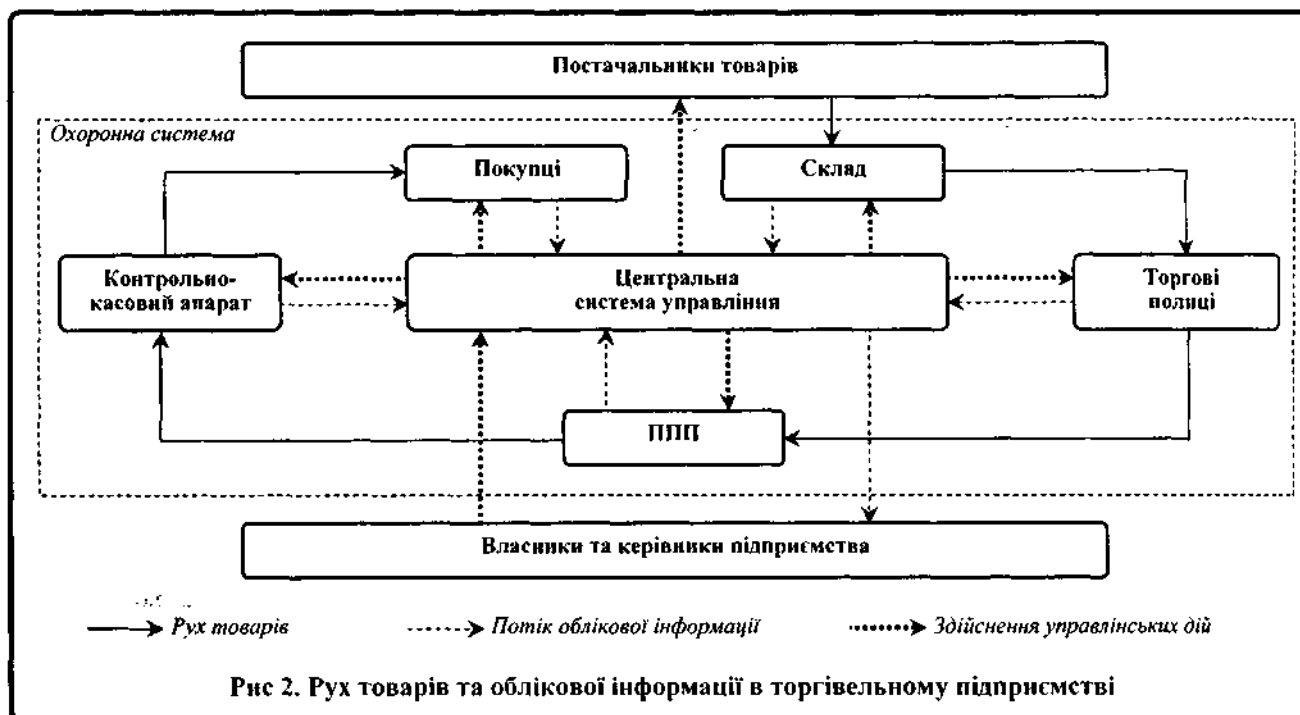
Кожен товар містить спеціальну етикетку, що являє собою комп'ютерний чіп і антену. На відміну від штрих-кодів, які необхідно сканувати вручну і окремо для кожного товару, для сканування радіоідентифікаційних міток умова прямої видимості є необов'язковою, при цьому можна сканувати сотні товарів за секунду.

Крім того, цю систему можна використовувати для того, щоб забезпечити в реальному часі наявність інформації про рівень запасів на складі і відповідно його поповнення, бути складовою частиною охоронної системи для запобігання крадіжок товарів.

Облік товарів в складському приміщенні здійснюють за тим самим принципом, що й облік в торгових при-

міщеннях. Тобто весь товар з радіочастотними мітками розміщуватиметься на складських прилавках, обладнаних безпроводними сканерами, що дає змогу в будь-який момент часу володіти інформацією про реальну кількість товару на складі. В разі його зменшення до критичного рівня система автоматично або за згоди складського відділу здійснюватиме замовлення цього виду товару.

На основі описаної безпроводної технології управління торговельним підприємством можна скласти схему руху товарів та облікової інформації, що є вихідними даними для подальшого здійснення управлінського та фінансового обліку (рис 2).

Центральна система управління автоматично заповнює облікові електронні реєстри з вибором необхідного реквізиту зі списку описаних попередньо сформованих інформаційних довідників на основі таких даних:

- з *складу* – інформація про надходження, відвантаження зі складу товарів, про їх наявність на складі, про виконання договорів;
- з *торгових полиць* – інформація про наявність товарів на них, а також про популярні полиці та товари, що дозволяє більш ефективно розміщувати товари відповідно до законів логістики і маркетингу;
- з *ППП* – інформація про продаж товарів, про їх кількісні та якісні параметри;
- з *контрольно-касових апаратів* – інформація про ціну товару, вартість всього набору товарів, придбаних

покупцем, про можливі знижки для нього;

- *від покупців* – інформація про попередні замовлення певного рідкісного відсутнього в даний момент часу товару, бажання скористатися супутніми запропонованими послугами (таксі, що належить торговельному підприємству, послугами носія тощо), скарги та побажання щодо якості товарів та рівня обслуговування.

Технологія радіочастотної ідентифікації дає змогу відмовитися від складання первинних документів обліку руху товарів. Крім того, при отриманні певного радіосигналу чіп передає унікальний код для ідентифікації товару, до якого прикріплена дана етикетка. Цей ідентифікатор не тільки несе в собі універсальний код продукту, як у звичайних штрих-кодах, а й дає можли-

вість розпізнати кожну окрему одиницю товару. Для обліку товарів відкриваються нові, досить суттєві мож-

ливості, при цьому можна вести поточний облік навіть до найменшої роздрібною одиниці певного товару.

Отже, відбувається інтеграція фінансового, податкового, управлінського, стратегічного обліку та інших підрозділів підприємства, які використовують облікову інформацію навколо єдиної інформаційної бази, в яку інформація без використання документів (паперових чи електронних) повністю автоматизовано збирається засобами технології радіочастотної ідентифікації.

АВТОМАТИЗОВАНИЙ ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

В умовах розвинутої системи банківського обслуговування традиційний підхід до організації банківських і касових розрахунків на підприємствах не відповідає основним вимогам, що ставляться інформаційним суспільством та «новою економікою» перед системою обліку розрахункових операцій, зокрема: відмові від готівкових операцій, скороченні облікового персоналу, кардинальному зменшенні кількості первинних документів як у паперовому, так і в електронному вигляді.

Деякі відомі світові корпорації за сприяння банківських установ здійснюють повністю автоматизований облік розрахункових операцій. Це стало можливим завдяки приєднання окрім банківських установ до системи міжбанківських електронних переказів ще й усіх господарюючих суб'єктів, організацій, установ, тим самим адаптуючи систему електронних переказів банківської системи для потреб повністю автоматизованого обліку розрахункових операцій [5; 6].

Система електронних платежів, трансформована для потреб обліку суб'єкта господарювання – це загальнодержавна платіжна система, яка забезпечує здійснення розрахунків в електронній формі через банківські установи та їх філії безпосередньо господарюючими суб'єк-

тами у бухгалтерії, не створюючи і не надсилаючи в банківські установи при цьому будь-яких первинних документів (платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, заяв на відкриття акредитиву, виписок банку тощо).

У цьому разі зникає потреба в складанні розрахункового документа, оскільки бухгалтер з свого комп'ютера, який приєднаний до системи електронних платежів, створюючи облікові записи, автоматично дає розпорядження своєму банку перерахувати кошти утримувачу. Інформація про зарахування коштів на рахунок господарського суб'єкта в автоматичному режимі надходить до комп'ютера бухгалтера і здійснюється обліковий запис. Виписка банку втрачає своє призначення, оскільки вся підсумовуюча інформація про рух коштів за певний період оперативно формується на комп'ютері бухгалтера з розрахунків, а облікові записи відразу формуються разом із здійсненням розрахункових операцій.

Електронний міжбанківський переказ у такому разі – це грошовий переказ, що по суті є інформаційним повідомленням, яке передається засобами телекомунікаційного зв'язку від платника до банку платника, а далі до банку одержувача, до самого одержувача, і навпаки. У ньому міститься інформація про зарахування чи списання коштів з рахунка (рис. 3).

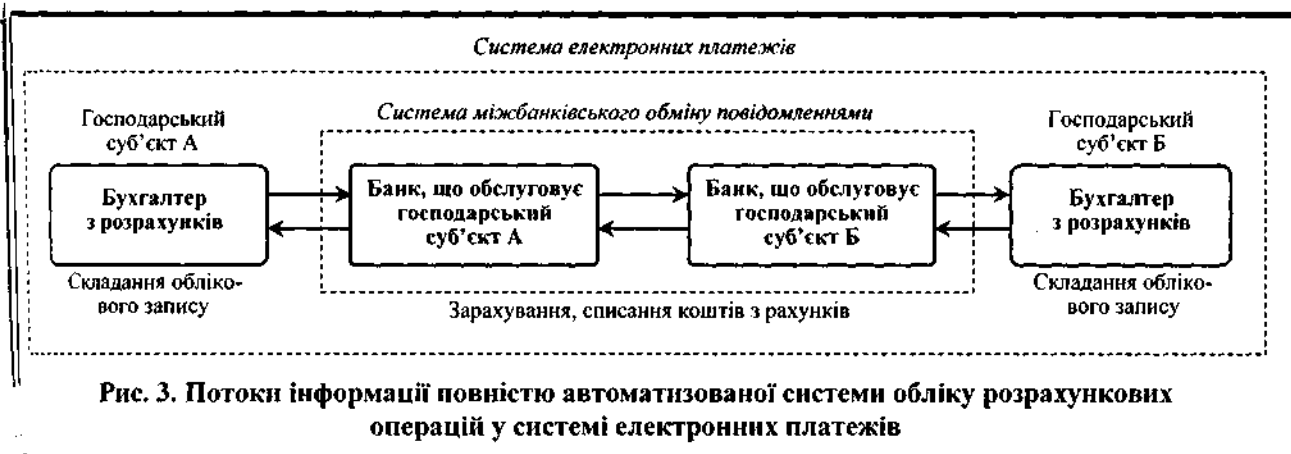

Рис. 3. Потіки інформації повністю автоматизованої системи обліку розрахункових операцій у системі електронних платежів

Щодо касових документів, то в умовах повністю автоматизованого обліку розрахункових операцій прибутковий касовий ордер не потрібний, оскільки всі кошти

зараховують у касі банку, а видатковий ордер буде тим самим платіжним дорученням, за допомогою якого здійснюють перерахування коштів утримувачу з розра-

хункового рахунку, лише кошти отримуватиме не зовнішня особа чи організація, а власне працівник господарського суб'єкта. У подальшому весь процес аналогічний зарахуванню чи списанню коштів з розрахункового рахунку. Журнал реєстрації прибуткових, видаткових касових ордерів, касову книгу та інші документи не складають і лише на вимогу контролюючих органів формують у традиційному вигляді як сукупність певних реквізитів з наявної бази даних інформації у бухгалтерії.

Ще одним позитивним моментом у застосуванні системи електронних платежів є можливість відмови від такої організаційної структури, як каса, завдяки повному переходу на безготівкові розрахунки. Оскільки видачу заробітної плати, грошових коштів під звіт та ін. здійснюватимуть повністю автоматично після складання облікового запису на комп'ютері бухгалтера, готівку за допомогою електронної платіжної картки можна буде у зручний час і у відповідному місці отримати на руки. Крім того, не потрібно утримувати у штаті господарського суб'єкта працівників, які б виконували касові функції.

Автоматично на комп'ютері бухгалтера з розрахунків формується єдина (інтегрована) інформація, яка стосується як фінансового (фінансові показники грошових потоків), так і управлінського (грошові потоки за підрозділами, центрами відповідальності тощо) обліку.

Трансформована для потреб обліку система міжбанківських електронних переказів дає змогу господарському суб'єкту створити повністю автоматизовану систему обліку розрахункових операцій, яка може значно скоротити штат облікових працівників, особливо касового персоналу; відмовитися від складання первинних розрахункових документів (своє значення у традиційному паперовому вигляді зберігають лише розрахункові чеки та боргові документи); перейти на повністю безготівкові розрахунки. Проте питання податкового обліку при такому варіанті ведення розрахунків, створення належних механізмів захисту інформації, забезпечення більшої надійності зібраної бездокументним первинним обліком інформації, розроблення порядку відкриття та забезпечення акредитиву при повністю автоматизованому обліку розрахункових операцій залишаються актуальними, а тому потребують подальшого дослідження.

АВТОМАТИЗОВАНИЙ ОБЛІК АВТОТРАНСПОРТНИХ ВИТРАТ

Усе більшої популярності набуває породжена науково-технічним прогресом технологія глобального позиціонування (GPS-навігації). Сфера застосування

технології – це автоматизовані системи диспетчерського контролю і управління автотранспортом на а тотранспортних підприємствах і в таксопарках, пошукові системи, системи спеціалізованого використання автотранспорту (автомобілі швидкої допомоги пасажирський транспорт, дальні вантажоперевезення тощо).

Практика показує, що впровадження такої системи дає змогу досягти значного економічного ефекту за рахунок підвищення продуктивності праці й якості транспортного обслуговування, збільшення ефективності роботи водіїв, зростання виробничої дисципліни водіїв оскільки існують реальні технічні засоби контролю роботи тощо [7].

Проте технологію глобального позиціонування використовують лише для управління та контролю руху автотранспорту, а можливість застосування для потреб облікової системи, як завжди, залишається поза увагою як самих менеджерів, так і науковців зі сфери інноваційного розвитку та облікової діяльності. Тому питання становлення системи обліку під впливом досягнень науково-технічного прогресу у формі повної автоматизації облікових робіт набуває нової актуальності.

Незалежно від того, чи автотранспортні витрати є результатом основної, допоміжної або обслуговуючої діяльності, чи витрати пов'язані з перевезенням палива або вантажу, існує можливість повної автоматизації їх обліку. Технологія глобального позиціонування (GPS-навігації) для повної автоматизації обліку автотранспортних витрат дає змогу в режимі реального часу мати інформацію про місце перебування та відстань, яку проїхав автотранспортний засіб.

Супутникові системи глобального позиціонування забезпечують повний контроль і облік усіх параметрів роботи автомобілів: маршрути руху, пробіг, швидкість витрати палива і факти заправки, обороти двигуна, об'єм часу роботи і часу простоїв, зупинки і стоянки, кількість поїздок, віддалення від бази та об'єктів (місць), облік роботи додаткового устаткування (кран, екскаватор, міксер та ін.), завантаження, розвантаження тощо [8].

Технологія глобального позиціонування постачає бухгалтерію інформацію (реєстрація зібраної інформації) про відстань та час перебування автотранспорту на дорозі. Знаючи питомі витрати палива, можна в повністю автоматизованому режимі обліковувати витрати на паливо-мастильних матеріалів. Нормативне витрати можна взяти з технічного паспорта автотранспорту, також шляхом експериментального тестування, це дасть більш точні результати.

Підставою для відображення в обліку витрат транспортних засобів є первинна транспортна документація.

ментация, до якої належить подорожній лист автомобіля. В ньому відображують інформацію про час виїзду автомобіля з гаража та час його повернення, показники спідометра про кілометраж при виїзді та поверненні автомобіля, дані про рух пального. Завдяки такій методиці автоматичного фіксування часу роботи, пройденої відстані та витраченого палива можна відмовитися від складання подорожнього листа автомобіля.

За таким самим принципом можна здійснювати повністю автоматизований облік й інших витрат, які можна пов'язати з відстанню, пройденою автомобілем за певний період, зокрема витрат, пов'язаних з пробігом автопокришки; амортизаційних відрахувань транспортного засобу; витрат на плановий ремонт транспортного засобу; витрат на оплату праці водія.

Технологія глобального позиціонування дає змогу забезпечити первинною інформацією не тільки здійснення фінансового, а й управлінського та стратегічного обліку, внаслідок чого проявляється принцип інтеграції системи обліку.

В умовах постійної зміни чинників та умов роботи автотранспортних підприємств, маючи оперативну інформацію про місце знаходження транспортного засобу, відстані до усіх точок призначення, обсяги вантажу, який необхідно перевезти до тієї чи іншої точки призначення, можна здійснювати повністю автоматизований управлінський та стратегічний облік діяльності автотранспортних підприємств. В основу цього можна покласти результати розв'язування так званої транспортної задачі з використанням економіко-математичних методів моделювання і оптимізації економічних проблем, пов'язаних з формуванням оптимального плану перевезень, що дає змогу ефективно управляти автотранспортними витратами кожного транспортного засобу в межах всього підприємства. За цим механізмом доцільно повністю автоматизувати здійснення обліку витрат для кожного факту перевезення разом і кожної одиниці об'єкта перевезення. При цьому одразу після доставки ресурсів можна встановлювати для замовника з необхідним рівнем рентабельності вартість перевезення.

Повністю автоматизований бездокументний облік руху товарів, розрахункових операцій та автотранспортних витрат дає змогу інтегрувати різні облікові системи навколо єдиної інформаційної бази, в яку інформація збирається технічними засобами сучасних досягнень науково-технічного прогресу.

ІНТЕГРАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ПОВНІСТЮ АВТОМАТИЗОВАНОГО ЗБОРУ, РЕЄСТРАЦІЇ, ОБРОБКИ І ПЕРЕДАВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Найбільш вдале визначення процесу інтеграції облікової системи належить М. Білусі, за яким під інтеграцією слід розуміти проектування, розробку, впровадження, тестування і впровадження комплексу програмно-технічних засобів, що забезпечують тимчасове збереження і погоджений обмін обліковими даними між усіма користувачами, пов'язаними між собою інформаційними потоками [9, с. 30].

Інтеграція обліку здатна:

- бути основою для проектування системи підтримки прийняття управлінських рішень;
- уникати багаторазового введення облікової інформації;
- створити систему моніторингу та оперативного реагування на нестандартні внутрішні й за зовнішні господарські ситуації;
- забезпечити прозорість діяльності господарюючого суб'єкта;
- відповідати вимогам, які ставляться перед обліковою інформацією (захищеність, достовірність, оперативність тощо).

З появою нової комп'ютерної та організаційної тех-

ніки суттєво змінилися принципи та підходи до формування первинної інформації. Сучасні засоби автоматизованого збору, реєстрації, обробки та передавання облікових даних дають змогу без документів вводити в систему обліку необхідну інформацію, а також надавати такий інформації юридичну силу, встановлювати необхідний захист інформаційних систем від зовнішнього впливу тощо.

Отже, бездокументне інтегрування реєстрації та обробки різних видів первинної облікової, планової, нормативної, технологічної, виробничої, оперативної інформації є основою для створення єдиної інформаційної бази, дані з якої потім можуть багаторазово використовувати усі служби та підрозділи підприємства (рис. 4).

Якщо в умовах ручної та традиційно автоматизованої обробки даних різні служби автономно створювали й обробляли необхідну інформацію, що зумовлювало розбіжності, то основною перевагою бездокументного обліку є те, що в повністю автоматизованій системі така обробка являє собою єдиний технологічний процес. Це запобігає виникненню паралелізму і дублювання, приводить до одноразової фіксації первинної інформації, а також до єдності й уніфікації показників, класифікації інформації, системи кодування тощо [10, с. 114].

Єдиний (інтегрований) облік

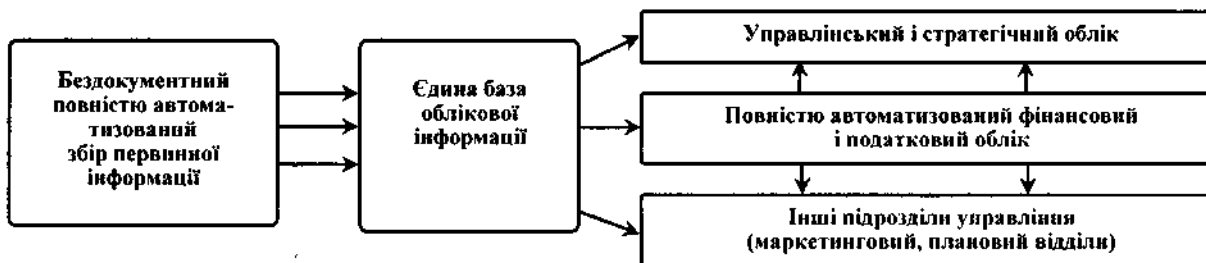

Рис. 4. Схема інформаційних потоків в інтегрованій системі обліку

ВИСНОВКИ

Майбутнє розвитку обліку пов'язане з інтеграцією різних його видів в єдину облікову систему. Першим етапом цього процесу є повністю автоматизований бездокументний збір, реєстрація, оброблення і передавання інформації. Запровадження бездокументного повністю автоматизованого обліку є найбільш ефективним для підприємств торгівельної сфери, автотранспортних послуг і здійснення розрахункових операцій у межах системи міжбанківських переказів.

Інтеграція облікової системи в умовах повної автоматизації обліку вирішує питання щодо різних підходів до поділу обліку на види та доцільності інтеграції чи диференціації облікової системи, оскільки причини такої дискусії втрачають сенс при відмові від первинного документування та зменшення кількості облікових працівників.

Сучасна система обліку диференційована з метою забезпечення потреб різних груп споживачів облікової інформації та інтегрована навколо єдиної бази даних, в яку одночасно збирають усю первинну інформацію. Це підтверджується загальнонауковими правилами і ще раз доводить, що диференціація завжди супроводжується та поєднується з інтеграцією. Єдиний (інтегрований) облік на сучасному етапі має бути спроектований на основі не тільки поєднання різних видів обліку, а й інтеграції багатьох наук, подібно до того, як виникли такі інтегровані науки, як кібернетика, біоніка, гена інженерія тощо.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна несповідь* / За ред. Ф.Ф. Бугиця. – Житомир, 2007. – 328 с.
2. *Євдокимов В.В.* Інтеграція підсистем обліку з урахуванням особливостей ринкових умов вітчизняної економіки. Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції «Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України», 21–22 листопада 2007 р. – Тернопіль, 2007. – С. 182–185.
3. *Муравський В.В.* Документування в умовах повної автоматизації обліку // Бухгалтерський облік і аудит. – № 5. – 2008. – С. 48–52.
4. *Джон Блау.* Магазин майбутнього – Стаття. – Доступний з: http://www.wireless.ru/wireless/wrl_obarticle.
5. *Олійник А.В., Шацька В.М.* Інформаційні системи і технології у фінансових установах: Навч. посібник. – Л., 2006. – 436 с.
6. *Кельдер Т.Л.* Системи обробки економічної інформації. Доступний з: <http://www.zsu.zp.ua/lab/mathdep/mme/IV/soei/soei11.htm>.
7. *Інформаційний аналітичний центр досліджень технологій обліку / Навігаційні системи.* – Доступний з: http://www.iacenter.com.ua/index.php?id_page=6&id=17.
8. *Системи GPS* слєження и мониторинга транспорта. – Доступний з: <http://www.goldeneyerussia.ru/services>.
9. *Білуха М.Т., Микитенко Т.В.* Бухгалтерський облік в інформаційних системах управління. Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції «Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України», 21–22 листопада 2007 р. – Тернопіль, 2007. – С. 28–31.
10. *Івахненко С.В.* Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посібник. – К., 2003. – 349 с.
11. *Пушкар М.С.* Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія: Монографія. – Тернопіль, 2007. – 359 с.